

## INSTRUIREA POTENȚIALULUI DE CADRE ȘTIINȚIFICE

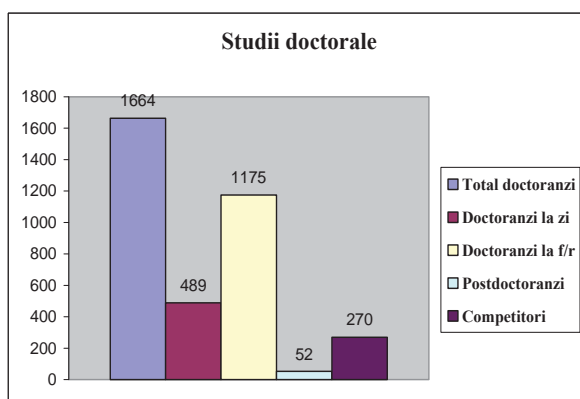
*Dr. Nicolae STRATAN,  
director general al Centrului de Instruire  
Universitară, Postuniversitară și  
Perfecționare, A.Ș.M.*

### TRAINING OF SCIENTIFIC PERSONNEL POTENTIAL

*In 44 institution from our country with PhD activities, 1164 students. Most of them are studying social, lower, biological and economical sciences. The PhD students are guided by more the 900 advisers. In 2008 were matriculated 492 persons, with a finance of 14305.1 thousands lei. The scholarship grow up with 100 lei, the excellence scholarship of government with 500 lei and the nominal scholarship wit 800 lei. Our collaborators and professors published a guide "E bine să știi", "Programming language in C" and other normative acts.*

În anul 2008, pregătirea cadrelor științifice prin doctorat și postdoctorat s-a desfășurat la peste 130 specialități, în 44 instituții cu activitate de doctorat, din care 29 instituții de cercetări științifice și 15 de învățământ superior. În instituțiile respective își fac studiile 1664 de doctoranzi. Dintre aceștia: 489 persoane în învățământul la zi, 1175 persoane la frecvența redusă; la postdoctorat sunt înmatriculate 52 persoane; competitori – 270 persoane.

La Centrul de Instruire Universitară, Postuniversitară și Perfecționare, căruia îi revine funcția de organizare și pregătire generală a cadrelor științifice din cadrul instituțiilor Academiei de Științe a Moldovei, își fac studiile 260 de doctoranzi: cu învățământ la zi – 144 persoane, cu frecvența redusă – 116 persoane, competitori – 57 persoane, postdoctoranzi – 18.

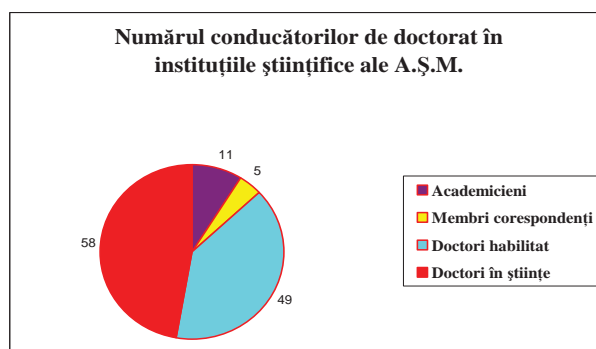


Ca și în anii precedenți, cei mai mulți doctoranzi se îndreaptă spre domeniul științelor umaniste (185), după care urmează specialitățile drept, biologie (66) și economie (32).

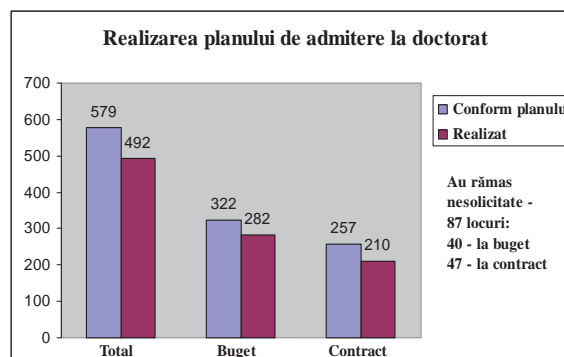
### Numărul total de doctoranzi, competitori și postdoctoranzi pe domenii de știință din cadrul A.Ș.M.

Nr./o.	Domeniul științific Program	Total persoane	Doctoranzi			Post-doc.	Compet.
			total	la zi	fr/red		
1.	Științe fizico-matematice	22	20	15	5	1	1
2.	Științe chimice	13	13	12	1	-	-
3.	Științe biologice	66	59	41	18	3	4
4.	Științe geologice	3	3	3	-	-	-
5.	Științe tehnice	9	9	3	6	-	-
6.	Științe agricole	5	4	2	2	-	1
7.	Științe economice	32	24	7	17	3	5
8.	Științe umaniste	189	128	61	67	11	46
	Total	335	260	144	116	18	57

Activitatea de cercetare a doctoranzilor și competitorilor din instituțiile cu activitate de doctorat din țară este îndrumată de peste 900 conducători de doctorat, dintre care 500 sunt doctori habilitați. În cadrul AȘM, doctoranzii și competitorii sunt îndrumați de 123 conducători de doctorat. Dintre aceștia: 11 academicieni, 5 membri corespondenți, 49 doctori habilitați și 58 doctori în științe.

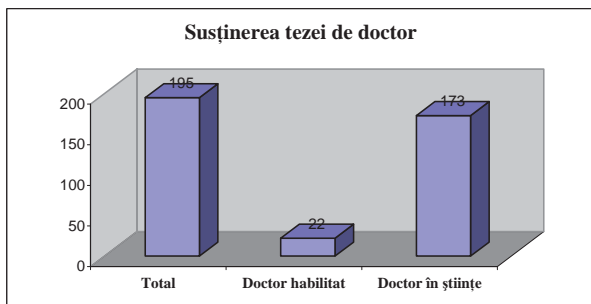


În conformitate cu Planul de admitere la doctorat și postdoctorat (cu finanțare bugetară și în bază de contract), în anul 2008 urmau să fie înmatriculați la studii de doctorat 579 persoane (respectiv 322 și 257), la postdoctorat – 30 persoane.



În anul de referință, au absolvit studiile de doctorat din cadrul instituțiilor cu activitate de doctorat din țară 571 persoane: doctoranzi – 473 (cu finanțare bugetară – 328 și la contract – 145); competitori – 98; postdoctoranzi – 17.

Conform datelor Consiliului Național pentru Acreditare și Atestare, la 1 noiembrie 2008 au fost elaborate 195 teze: 173 – teze de doctorat și 22 – teze de dr. habilitat.



În perioada studiilor doctorandul este obligat să realizeze un program de pregătire generală și un program de cercetare științifică, care se bazează pe creație și cercetare științifică avansată. Studiile de doctorat urmează să se încheie cu susținerea tezei de doctor. Deși statul face investiții financiare considerabile în pregătirea cadrelor științifice (majorarea cuantumului bursei doctoranzilor, sporirea salariului conducătorilor de doctorat, asigurarea bazei materiale pentru efectuarea cercetărilor), ca și în anii precedenți, numărul persoanelor care susțin teza în termen este foarte mic.

Procentul mic de susținere a tezelor este cauzat de neglijența doctoranzilor față de obligațiunile lor, atitudinea formală a unor conducători și iresponsabilitatea unor instituții cu activitate de doctorat. Astfel, unele consilii științifice organizează de mântuială dările de seamă ale doctoranzilor/postdoctoranzilor. Prin hotărârea consiliului se promovează dintr-un an de studii în altul persoane care nu realizează programul de cercetare sau cel de pregătire generală. Mai mult decât atât, sunt cazuri când conducătorul de doctorat pe parcursul anului n-a discutat măcar o dată cu doctorandul asupra tezei, deși salariul l-a primit sistematic.

Centrul de Instruire Universitară, Postuniversitară și Perfecționare al A.Ș.M. acordă o atenție deosebită calității pregătirii generale a doctoranzilor. În acest scop este orientată și activitatea metodico-științifică a celor trei catedre din cadrul Centrului, care perfecționează atât metodele clasice de predare-învățare, cât și implementează metode noi. A fost revăzut curriculumul la disciplinele de pregătire generală. Se utilizează eficient baza tehnico-didactică a Centrului. Doctoranzii participă activ la manifestările organizate de catedre, inclusiv la mese rotunde științifice consacrate Anului Tineretului, întâlniri cu savanții renumiți din domeniu etc.

Pentru familiarizarea doctoranzilor și postdoctoranzilor cu actele normative privind studiile de doctorat și postdoctorat, a fost elaborat ghidul *E bine să știi...*

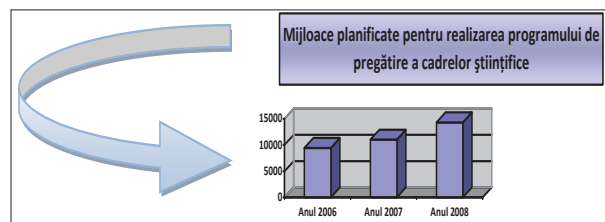
În sprijinul doctoranzilor, specialiștii de la Catedra de informatică și tehnică de calcul au publicat lucrarea metodică *Programa în limbajul C*, autori dr. Ștefan Buzniuc, dr. Grigore Secieru.

Un rol important în pregătirea cadrelor științifice are și formarea profesională continuă. În anul 2008 a fost adoptată o modalitate nouă de organizare a cursurilor de perfecționare a colaboratorilor de la instituțiile Academiei de Științe a Moldovei. La propunerea administrației instituțiilor, a fost elaborat un plan de formare profesională continuă, cu participarea unor personalități notorii de

peste hotare, exponenți de vază ai științei contemporane, care să țină cursuri de lecții pentru colaboratorii științifici din țară.

Modalitatea aceasta de organizare a cursurilor de perfecționare s-a dovedit eficientă, contribuind la o mai bună informare a specialiștilor noștri și la stabilirea unor legături de colaborare între savanții din diferite țări și centre de cercetare.

În scopul realizării Programului de pregătire a cadrelor științifice, pentru anul 2008 au fost alocate 14305,1 mii lei, ceea ce este mai mult decât în anul 2007 cu 298,2 mii lei și cu 4887,3 mii lei mai mult față de anul 2006.



Pentru bursa doctoranzilor și postdoctoranzilor au fost prevăzute 4716,8 mii lei, ceea ce a constituit 33 la sută din totalul cheltuielilor. În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.1287 din 18 noiembrie 2008, cuantumul bursei de studii acordate doctoranzilor, începând cu 1 octombrie 2008, a fost majorat cu 15 la sută și constituie pentru doctoranzii an. I – 700 lei, an.II – 750 lei, an. III – 850 lei. De asemenea, a fost majorată Bursa de excelență a Guvernului de la 2000 lei la 2500 lei și bursa nominală de la 1200 lei la 2000 lei, începând cu 1 noiembrie 2008.

În scopul sporirii nivelului de mobilitate instituțională (atât în interiorul țării, cât și în exterior) a tinerilor cercetători, în anul 2008 au fost utilizate 436,3 mii lei. Aceasta a făcut posibilă achitarea cheltuielilor pentru deplasări de documentare a doctoranzilor și postdoctoranzilor, participarea la seminare și conferințe internaționale, efectuarea studiilor de cercetare în domeniul practicat. În anul de referință doctoranzii și postdoctoranzii din cadrul AȘM au beneficiat de 70 deplasări în teritoriu și peste hotarele țării.

În anul 2008 s-au înregistrat anumite schimbări pozitive în domeniul pregătirii cadrelor științifice. Se impune, însă, și în continuare promovarea unor acțiuni menite să îmbunătățească acest sistem. Odată cu adoptarea Codului învățământului și în scopul implementării prevederilor Codului cu privire la știință și inovare urmează să se realizeze:

- corelarea sistemului de pregătire a cadrelor științifice din țară cu practicile europene;
- efectuarea modificărilor de rigoare în actele normative privind organizarea și desfășurarea doctoratului și postdoctoratului;
- elaborarea noilor curriculumuri la toate disciplinele de pregătire generală a doctoranzilor;
- includerea obligatorie a doctoranzilor în proiectele atât din cadrul programelor de stat, cât și în cele internaționale, ceea ce va stimula elaborarea și susținerea în termen a tezei de doctorat;
- încheierea contractelor de studii doctorale între doctorand, conducătorul de doctorat și instituția cu activitate de doctorat, cu specificarea drepturilor și obligațiilor fiecărei părți implicate în procesul de pregătire a cadrelor științifice, contribuind astfel la realizarea cerințelor privind asigurarea calității.